

«کلیات زبان‌شناسی»

مؤلف: محمود فرخ پی

ناشر: سمت

سال نشر: ۱۳۷۹

نوبت چاپ: اول

محل نشر: تهران

تعداد صفحات: ۲۰۸

کتاب «کلیات زبان‌شناسی» در صورت بازنگری اساسی در شکل و محتوا می‌تواند در مقطع کارشناسی زبان‌انگلیسی در درس کلیات زبان‌شناسی ۱ و ۲ (درس پایه) به عنوان منبع اصلی مورد استفاده قرار گیرد. آثار مشابهی که می‌توانند برای آموزش دانشگاهی مورد استفاده قرار گیرند عبارتند از:

ردیف	عنوان	صاحب اثر	نوبت انتشار	ناشر/افست	سال نشر/افست
۱	The Study of Language	Goerge Yule	سوم	کمبریج	۲۰۰۶
۲	An introduction to language	Fromkin & Robert Rodman	اول	رهنما	۱۳۸۹
۳	Linguistics and langugae	Julia S. Falk	ویرایش دوم	عباسی	۱۳۷۸
۴	Linguistics: An Introduction	Andrew Radford, Martin Atkinson, David Britain, Harald Clahsen, Andrew Spencer	ویرایش دوم	کمبریج	۲۰۰۹

بررسی شکلی

- به طور کلی به لحاظ دستوری جمله ها روان و رسا هستند. نسبت به متن انگلیسی که توسط یک انگلیسی زبان نوشته شده باشد متن از زیبایی و انسجام کمتری برخوردار است. در بسیاری موارد نویسندگان اصطلاحات

۶۶ نقدنامه کتب و متون زبان‌شناسی

تخصصی استفاده کرده است که توضیح آن‌ها یا در فصل‌های بعد یا در بخش‌های دیگر همان فصل ارائه شده است که این موضوع می‌تواند موجب سردرگمی مدرس و دانشجو شود. نکته دیگر استفاده از شماره‌گذاری و حروف برای نشان دادن عناوین اصلی، فرعی و مثال‌ها است که نویسنده در به‌کارگیری آن‌ها چندان نظام‌مند عمل نکرده است (به عنوان مثال در صفحات ۱۱۵/۹۹/۹۵/۱۳۸/۱۴۱).

- میزان رعایت قواعد ویرایش و نگارش خوب است.
- طرح روی جلد جز نام اثر، هیچ نشانی از محتوای کتاب ندارد. صحافی در حد مطلوب است، اما در صفحه‌آرایی فضای خالی که معمولاً باعث زیبایی‌س‌طور و پاراگراف‌ها می‌شود کمتر مشاهده می‌شود، به ویژه جایی که مثال‌ها یا لیستی از اقلام در ذیل یک پاراگراف درج گردیده است. حروف‌نگاری اثر خوانا است. شروع فصل‌ها (پاراگراف اول) تمایزی با سایر بخش‌های هر فصل ندارد. یعنی پاراگراف‌ها از بالای صفحه تنظیم شده‌اند و حاشیه‌ی کافی ندارند. بهتر است عنوان درس‌ها و عنوان‌های (تیترهای) اصلی مشخص‌تر باشند. در مواردی عنوان و زیر عنوان و طبقه‌بندی‌ها با هم همخوانی ندارند، به عنوان مثال زیر عنوان آخر فصل اول (How Does a Linguist Get Data?) با عنوان اصلی فصل (What Is Language) و مطالب مطرح شده هماهنگ نیست. در فصل یازده نیز برای عنوان کردن نقاط قوت از شماره‌گذاری استفاده شده است، ولی برای نقاط ضعف فقط از عنوان استفاده شده که این امر ارتباط بین دو بخش را کمرنگ کرده است. فاصله بین پاراگراف‌ها و خطوط یکسان هستند که نباید این‌گونه باشد. ضخیم (bold) نوشتن کلمات از قاعده خاصی پیروی نمی‌کند. در برخی موارد یک واژه چندین بار bold شده است و در مواردی واژه‌های تخصصی bold نشده است. بهتر است در header هر صفحه عنوان فصل ذکر شود. فصل‌بندی نیز در مواردی مشکل دارد، به عنوان مثال یک فصل فقط ۳ صفحه است. همچنین به نظر می‌رسد در بعضی موارد مطالب یک یا چند فصل

کلیات زبان‌شناسی ۶۷

بهتر است که به عنوان بخش‌های فصل‌های دیگر مطرح شوند، به عنوان مثال فصل‌های ۱۱، ۱۴ و ۱۵.

- هر چند حجم کتاب کم است اما عناوین مطرح شده و مفاهیم موجود در متن بسیار بیشتر از آنی است که معمولاً به دانشجویان سطح کارشناسی ارائه می‌گردد.
- علائم سجاوندی در اکثر موارد درست به کار گرفته شده‌اند، ولی در آوانویسی واژه‌ها، علائم و نظام آوانگاری شرح داده نشده است. در چند مورد اشکالات تایپی به چشم می‌خورد. نویسنده در طراحی و تدوین فصول یکسان عمل نکرده است. به عنوان مثال در برخی فصول بخشی با عنوان خلاصه دیده می‌شود و یا بعضی از فصل‌ها تمرین و آزمون دارند و برخی ندارند. در عین حال برای بخش خلاصه در بعضی موارد از واژه summary و در بعضی موارد از to sum up استفاده شده است که باز هم نمونه‌ای از عدم یکدست بودن فصل‌ها است.

بررسی محتوایی:

- به لحاظ جامعیت محتوا به نظر می‌رسد که در مواردی افراط و تفریط صورت گرفته است، به عنوان مثال از فصل ۹ تا ۱۷ به مبحث گرامر اختصاص دارد (با این که دانستن مطالب این مباحث برای دانشجو می‌تواند مفید باشد ولی به عنوان مباحث مقدماتی زبان‌شناسی ضروری نیست) که حجم زیادی از کتاب را در بر می‌گیرند. در عین حال سه فصل آخر کتاب یعنی معنی‌شناسی، کاربردشناسی و کلام بسیار مختصر مطرح شده‌اند و به مباحث میان رشته‌ای چون روان‌شناسی زبان، جامعه‌شناسی، زبان‌شناسی رایانه‌ای و تحلیل کلام که امروزه بسیار مورد توجه هستند یا اصلاً اشاره‌ای نشده است یا به صورت مختصر و تلویحی اشاره شده است. به عبارت دیگر مباحث جالبی از قبیل جامعه‌شناسی زبان، منشأ و پیدایش زبان، خانواده‌های زبانی، و رده‌بندی زبان-ها در این کتاب نیامده‌اند. نظر به گنجانده نشدن این بحث‌ها در کتاب حاضر،

۶۸ نقدنامه کتب و متون زبان‌شناسی

لازم است که از کتابهای دیگر کمک گرفته شود تا محتوا جامعیت لازم را پیدا کند. در بخش واج‌شناسی و نحو محتوا خوب است، هر چند نظریه کمینگی minimalism در نحو ذکر نشده است. متن به لحاظ عناوین مطرح شده و حتی محتوا گاهی فراتر از سطح کارشناسی به نظر می‌رسد. مشکل اصلی مختصر بودن توضیحات موجود در متن می‌باشد. متأسفانه متن اغلب مباحث خلاصه‌وار مطرح شده‌اند بی آنکه دانش عمیق یا توان تحلیلی را در اختیار خواننده قرار دهد.

- تقریباً با سرفصل‌های ارائه شده توسط شورای عالی برنامه ریزی مطابقت دارد ولی بعضی مباحث به توضیح بیشتری نیاز دارند.
- نظم منطقی و انسجام مطالب خوب است.
- اصطلاحات تخصصی به‌سادگی و به صورت موجز بیان گردیده‌اند. در واقع متن مورد نظر به یک خلاصه شبیه است که نویسنده در تلاش بوده تا در آن مطالبی بسیار را که در یک یا دو جلد کتاب هم نمی‌گنجد بیاورد. همین باعث گردیده تا متن فاقد جزئیات کافی در مورد مفاهیم زبان‌شناسی باشد. به عبارت دیگر نویسنده سعی داشته است که به بیشتر اصطلاحات تخصصی در چارچوب فصول اشاره کند ولی توضیح کافی برای همه اصطلاحات ارائه نشده است که در مواردی موجب دشواری درک مطلب شده است. اضافه کردن فهرست اصطلاحات تخصصی و نیز نمایه در پایان کتاب به غنی‌تر شدن کتاب کمک می‌کند.
- متن گاهی مقدمه‌ای بسیار مختصر (در حد پاراگراف) دارد اما به طور کلی فاقد بسیاری از ابزارهای علمی برای تفهیم (نظیر حل تمرین و آزمون) می‌باشد. متن بسیار موجز است. با توجه به محتوا از نمودار و جدول خوب استفاده شده است. بحث مقدماتی برای همه فصل‌ها ارائه نشده است. جمع‌بندی نهایی در قالب بخشی به عنوان summary فقط در چند فصل ارائه شده است. همچنین تمرین و آزمون نیز برای همه فصل‌ها طراحی نشده است.

کلیات زبان‌شناسی ۶۹

- محتوای اثر با عنوان و فهرست آن منطبق است.
- به لحاظ عناوین مطرح شده متن به خوبی با سر فصل‌های شورای عالی برنامه‌ریزی منطبق است اما به لحاظ محتوا نقص‌هایی دارد که پیش از این ذکر شد.
- مطالعه کتاب به عنوان منبعی که مفاهیم بسیاری را به طور خلاصه و ساده بیان داشته برای دانشجویان ارزشمند است اما خلاصه و موجز بودن آن و فقدان تمرین مناسب برای دانشجویان مانع از انتخاب آن به عنوان منبع اصلی می‌گردد.
- اطلاعات موجود در متن تقریباً روز آمد است.
- نظم منطقی در ترتیب فصول و مطالب هر فصل به طور نسبی رعایت شده است، اما گاه مطالبی نسبتاً کم‌ارتباط در یک فصل می‌آیند. برای مثال در فصل بیستم در مورد تحلیل گفتمان نویسنده برای تفهیم مفهوم «متن» از دو اصطلاح «توانش» و «کنش» بهره برده که ارتباطی به آن فصل ندارد. به لحاظ نظم منطقی همچنان که پیشتر نیز عنوان شد مواردی وجود دارد که ارتباط مطالب با مطالب پیش و پس از آن روشن نیست. در عین حال رابطه بین فصل‌ها و ترتیب ارائه آن‌ها چندان روشن نیست.
- در این اثر از برخی منابع مانند Yule استفاده شده است اما متأسفانه نامی از آن به میان نیامده است. نویسنده محترم در طرح بسیاری مباحث مثلاً آواشناسی و واج‌شناسی در صفحات متوالی از هیچ منبعی نام نبرده است.
- نویسنده بسیار کم از ارجاع استفاده کرده است و منبع بسیاری از تعاریف و طبقه‌بندی‌ها یا علائم آوانگاری مشخص نیست. در کل کتاب به غیر از چند مورد انگشت شمار، استنادات و ارجاعات نامشخص است.
- با توجه به این که ابتدا مباحث مربوط به زبان توضیح داده شده است سپس مسائل مربوط به زبان‌شناسی، به نظر می‌رسد عنوان کتاب باید به زبان و زبان-شناسی language and linguistics تغییر یابد.

۷۰ نقدنامه کتب و متون زبان‌شناسی

- در مجموع می‌توان گفت اثر مذکور به عنوان منبع اصلی درس زبان‌شناسی قابل قبول نیست چرا که منابع مناسب‌تری وجود دارند که با نیازهای آموزشی تطابق بیشتری دارند. برای این که اثر مذکور از چنین جایگاهی برخوردار شود راهی جز بازنویسی آن، افزودن توضیحات لازم و افزودن تمرین‌های مناسب وجود ندارد. با توجه به این که متن اثر انگلیسی است و کتب نگارش شده توسط نویسندگان انگلیسی زبان دیگری نیز در دسترس هستند که برای تدریس مناسب نیز می‌باشند و با توجه به نواقص اثر استفاده از این کتاب به عنوان منبع اصلی چندان مناسب به نظر نمی‌رسد. در عین حال ویژگی‌های مثبتی نیز کتاب دارد که موجب می‌شود استفاده از آن به عنوان منبع فرعی یاری‌بخش دانشجویان باشد به عنوان مثال ارائه مثال‌های فارسی برای مبحث morphology که به یادگیری بهتر دانشجویان کمک می‌کند.

نقد تفصیلی:

- در کل کتاب کلماتی **bold** شده‌اند که نمی‌توان برای آن الگویی متصور شد. در واقع در بسیاری مواقع یک اصطلاح چندین بار **bold** شده است و در مواردی اصطلاحی تخصصی اصلاً **bold** نشده است (نگاه کنید به **phoneme and allophone** در صفحه ۸، **morpheme** در صفحه ۹، و **frequency** در صفحه ۱۴).
- زیر عنوان آخر فصل اول با عنوان اصلی فصل اول و مطالب مطرح شده در این فصل مرتبط نیست.
- فصل دوم با عنوان گرامر به دستور زبان می‌پردازد. با توجه به این که نویسنده در مقدمه کتاب به جای **grammar** از اصطلاح **syntax** به عنوان یکی از شاخه‌های دانش زبان‌شناسی نام برده است، مناسب‌تر این است که موارد کاربرد این دو اصطلاح را از هم تفکیک نماید. برای مثال در ص. ۶ (پاراگراف اول فصل گرامر) در خط پایانی از واژه **syntax (grammar)** استفاده شده است. به نظر می‌رسد که اشاره به تعاریف **syntax** و **grammar** و این که آیا این دو دقیقاً هم معنا هستند یا

کلیات زبان‌شناسی ۷۱

یکی زیرشمول دیگری برای کمک به درک بهتر دانشجویان ضروری می‌باشد. هر چند نویسنده در نیمه فصل دوم (ص ۱۰) تعریف کوتاهی از دستور زبان ارائه داده است که بهتر بود این تعریف در ابتدای فصل و با تأکید بیشتر بر تفاوت آن با نحو و رابطه آن با سایر حوزه‌های زبان ارائه می‌شد.

- ارائه فصلی با عنوان گرامر (مروری کوتاه) در فصل دوم به دلایل زیر مناسب نمی‌باشد:

✓ مبحث گرامر به طور مفصل از فصل ۹ تا ۱۷ را به خود اختصاص داده است.

✓ رابطه این فصل با سایر مباحث شاید برای یک زبان‌شناس قابل درک باشد ولی برای دانشجویان مقطع کارشناسی که برای اولین بار با این علم آشنا می‌شوند، این گونه نیست.

✓ در کتب زبان‌شناسی معمولاً در ترتیب ارائه مطالب ابتدا به ماهیت زبان پرداخته می‌شود، سپس تعاریف و بررسی‌ها از کوچکترین واحد زبان که همان آوا است شروع می‌شوند و به بزرگترین واحد که فراتر از جمله است یعنی discourse ختم می‌شوند و سپس مباحث بین‌رشته‌ای نظیر زبان‌شناسی اجتماعی و روان‌شناسی زبان و رابطه بین زبان‌ها مطرح می‌شوند. در این کتاب نویسنده به ماهیت زبان به طور خیلی مختصر اشاره کرده است و درباره منشأ زبان و نظریه‌های مربوط به آن توضیحی نداده است. فصل‌های ۱۹، ۲۰ و ۲۱ به ترتیب به مباحث semantics, discourse, و pragmatics اختصاص داده شده است که مطالب مربوط به این حوزه‌ها در مجموع در ۱۷ صفحه آمده است. pragmatics بخش پایانی کتاب است و اشاره‌ای به سایر مباحث زبان‌شناسی نشده است.

- نویسنده در مقدمه اشاره کرده است که این کتاب با هدف آشنا کردن دانشجویان مقطع کارشناسی رشته آموزش زبان انگلیسی و ادبیات زبان انگلیسی با کلیات زبان‌شناسی و برای آموزش طی دو ترم تحصیلی نوشته شده است. حال آن‌که فصل ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶ و ۱۷ به گرامر و نحو پرداخته است. مناسب‌تر این است که تا حد امکان خلاصه این مطالب به عنوان زیر مجموعه یک فصل ارائه

۷۲ نقدنامه کتب و متون زبان‌شناسی

شوند و در عین حال بسیاری از مطالب بهتر است حذف شوند، چرا که توضیح مختصر ارائه شده در این کتاب برای درک این مطالب کافی نمی‌باشد. در عین حال کتاب مقدمات زبان‌شناسی جای بحث درباره این مطالب به طور مفصل نیست.

- ربط فصل ۱۸ به مباحث پیشین و پسین چیست؟ به نظر می‌رسد که توالی مطالب فاقد انسجام است.
- در فصل سوم تعریفی از phone ارائه نشده است.
- بهتر بود در فصل سوم برای طبقه‌بندی همخوان‌های زبان هم از جایگاه و هم شیوه تولید استفاده می‌کردند. در ارائه جدول مربوط به همخوان‌ها از این دو مقوله استفاده شده است، حال آن‌که در متن طبقه‌بندی بر مبنای شیوه تولید صورت گرفته است.
- خلط مباحث مربوط به ساخت‌واژه در فصل واج‌شناسی می‌تواند موجب سر در گمی دانشجویان شود چرا که دانشجویان با این اصطلاحات آشنایی ندارند.
- در فصل واج‌شناسی بهتر است ابتدا هجا تعریف شود و سپس مبحث تکیه و آهنگ مطرح شوند.
- در فصل ۲۰ به تفاوت بین cohesion و coherence اشاره نشده است در حالی که این تفکیک این دو اصطلاح ضروری به نظر می‌رسد.
- در صفحه اول، پاراگراف سوم نارسا است و مولف محترم استدلال نادرستی را به کار برده‌اند. خط آخر همان صفحه نیاز به ویرایش دارد.
- در صفحه دوم پاراگراف اول مطالب ارائه شده به ویژگی خلاقیت در زبان انسان اشاره می‌کند که نویسنده بدون ذکر این مطلب از این تعریف برای توضیح مفهوم توانش زبانی استفاده کرده است که به نظر می‌رسد این امر توجیه‌پذیر نیست.
- در صفحه سوم پاراگراف اول از واژه agent استفاده شده است، حال آن‌که این اصطلاح برای افرادی که زبان‌شناسی نخوانده‌اند ناآشنا است و مطمئناً نیاز به توضیح دارد.
- در صفحه سوم پاراگراف سوم (خط ۵) نیاز به ویرایش دارد.

کلیات زبان‌شناسی ۷۳

- مثال ارائه شده در صفحه چهارم پاراگراف اول از ریاضیات عاریت گرفته شده است که موجب پیچیده‌تر شدن مطلبی ساده شده است.
- صفحه ۵ کل مبحث ارتباطی با مطالب پیش و پس ندارد.
- در صفحه ۶ بخش A به نظر می‌رسد در استفاده از مفاهیم school grammars and grammarian کمی تداخل به وجود آمده است.
- در صفحه ۷ پاراگراف آخر بهتر است به جای استفاده از to مصدری از gerund استفاده شود.
- در همان صفحه پاراگراف اول بعد از مثال‌ها از subject , predicate استفاده شده است در حالی که توضیحی برای آن ارائه نشده است.
- در همان صفحه پاراگراف دوم بهتر بود در ابتدا درباره بلومفیلد توضیح داده شود و سپس راجع به پیروان او.
- در صفحه ۸ و ۹ بسیاری از اصطلاح‌های آواشناسی بدون توضیح ارائه شده‌اند که این امر برای دانشجویان مقطع کارشناسی که برای اولین بار این اصطلاحات را می‌خوانند می‌تواند گیج‌کننده باشد و در واقع مدرس مجبور خواهد بود که زودتر از ترتیب ارائه شده در کتاب ابتدا به تدریس مباحث آواشناسی بپردازد.
- در بسیاری از موارد مباحثی ارائه شده‌اند که نویسندگان توضیحات آن‌ها را به فصل‌های بعدی ارجاع می‌دهد، یا در مواردی این کار را هم نمی‌کند و فقط اصطلاح را بدون توضیح می‌آورد و در فصل‌های بعد تدریس می‌شود، که این موضوع موجب سردرگمی دانشجو و مدرس می‌شود (مانند صفحه‌های ۹ segmentation and classification) که توضیح آن‌ها در صفحه ۱۰۰ آمده است و یا صفحه ۱۳ که توضیح به فصل ۱۳ ارجاع داده شده است و همچنین صفحه ۱۵ پاراگراف آخر که توضیح مطلب به بخش بعد موکول شده است). بیشتر اصطلاحاتی که در فصل دوم کتاب آمده‌اند بدون توضیح هستند و توضیحات آن‌ها در فصل‌های مختلف ارائه شده است.

۷۴ نقدنامه کتب و متون زبان‌شناسی

- در صفحه ۱۴ پاراگراف اول هدف آواشناسی به گونه‌ای بیان شده است که در واقع تعریف آواشناسی acoustic است که در پاراگراف دوم بخش A ارائه شده است.
- تعریف auditory phonetics در صفحه ۱۶ نارسا است.
- در صفحه ۱۷ بهتر است مبنای طبقه‌بندی بیشتر توضیح داده شود.
- در همان صفحه مشخص نیست که آیا larynx and windpipe هم جزء speech organs هستند یا خیر. همچنین مشخص نیست که vocal cord ها به صورت افقی یا عمودی به larynx متصل هستند.
- در صفحه ۲۵ بهتر است که توضیح مختصری درباره اصطلاحات inflected و compound و superlative ارائه شود.
- در صفحه ۲۷ برای توضیح glide از علائم آوانگاری استفاده شده است که پیشتر معرفی نشده‌اند و در ادامه فصل توضیح داده می‌شوند.
- در صفحه ۲۸ برای اولین بار بخشی با نام summary در انتهای مطالب ارائه شده است.
- صفحه ۲۹ به لحاظ صفحه آرایی بهتر بود که شروع مبحث vowel ها بعد از chart (consonants of English) قرار می‌گرفت.
- به طور کلی موارد متعددی وجود دارد که به نظر می‌رسد پاراگراف‌بندی می‌تواند به گونه‌ای صحیح‌تر صورت بگیرد. مانند: ص ۸ خط اول، پس از اتمام جمله (از since به بعد) بهتر است پاراگراف عوض شود.
- در چند فصل کتاب بعضی مطالب تکرار شده است، مانند فصل چهارم صفحه ۴۰ که همان مطالب صفحه‌های ۸ و ۲۱ تکرار شده است.
- در مبحث phonetics بهتر است کمی بیشتر به تفاوت phone و phoneme و تعاریف هر یک پرداخته شود.
- در صفحه ۴۱ بهتر است که segmental and suprasegmental بیشتر توضیح داده شود.
- در صفحه ۴۲ ذکر مطالب و تعاریف مربوط به morpheme مناسب نیست.

کلیات زبان‌شناسی ۷۵

- در صفحه ۴۳ tertiary ، bold شده است ، بنابراین باید primary و week stress هم bold شوند.
- در صفحه ۴۹ مناسب‌تر این است که ساختمان هجا در زبان انگلیسی با استفاده از مثال‌های گوناگون بیشتر توضیح داده شود.
- در صفحه ۵۰ مبحث ارائه شده در پاراگراف اول و دوم و سوم برای دانشجوین مقطع کارشناسی سنگین است مگر این‌که این مطالب با توضیحات بیشتر ارائه شوند تا درک آن ساده‌تر شود.
- در بخش phonotactic rules پاراگراف اول نویسنده به گونه‌ای توضیحات را ارائه داده است که گویی این قوانین فقط به چگونگی قرار گرفتن همخوان‌ها در جایگاه آغازی اشاره دارند، در حالی که لزوماً این‌گونه نیست.
- در صفحه ۵۲ نویسنده به chart 1 and 2 ارجاع داده است، بدون آن‌که صفحه آن را ذکر کند. با توجه به این‌که برای chart ها نویسنده راهنمایی ارائه نداده است، پیدا کردن صفحه برای خواننده چندان ساده نیست.
- شیوه نگارش زیر عنوان صفحه ۵۲ چندان مصطلح و رسا نیست.
- در صفحه ۵۳ خط آخر پاراگراف دوم از اصطلاحات anterior and coronal استفاده شده است در حالی که هنوز این اصطلاحات توضیح داده نشده بودند.
- در صفحه ۶۲ خط آخر پاراگراف دوم convey ، bold شده است در حالی‌که این یک اصطلاح تخصصی نیست.
- در صفحه ۶۳ ، ۶۴ و ۶۵ روشن نیست که نویسنده آیا morpheme را هم معنای word در نظر گرفته است. به عبارت دیگر مشخص نیست چه موقعی از واژه morpheme و در چه موقعی از word باید استفاده کرد.
- در صفحه ۶۵ بخش شماره ۲ در بالای صفحه به اشتباه /o/ به عنوان واج مطرح شده است در حالی‌که باید /a/ باشد.
- در صفحه ۶۷ بخش examples مثال آخر اشکال تایپی دارد.

۷۶ نقدنامه کتب و متون زبان‌شناسی

- بهتر است نویسندگان درباره علائم آوانگاری که استفاده کرده است توضیح دهد و همچنین برای آن‌ها راهنمایی ارائه دهد.
- در صفحه ۷۳ برای توضیح assimilation نویسندگان از زبانی غیر از انگلیسی مثال آورده است، بهتر بود که از زبان فارسی هم استفاده می‌کردند به این ترتیب درک این فرایند برای دانشجویان بسیار ساده‌تر می‌شد.
- بهتر بود در طبقه‌بندی progressive and regressive ، assimilation به complete and partial assimilation هم اشاره می‌کردند زیرا این طبقه‌بندی شناخته شده و رایج است.
- مثال ارائه شده در صفحه ۷۷ برای epenthesis چندان مناسب نیست.
- در صفحه ۷۹ بخش B، چندین بار morpheme به شیوه‌های گوناگون تعریف شده است که هیچ‌یک به تنهایی morpheme را به طور کامل تعریف نمی‌کنند، در حالی که نویسندگان می‌توانست در غالب یک جمله و به طور رسا و کامل آن را تعریف کند.
- در پاراگراف چهارم صفحه ۸۰ suppletive forms به گونه‌ای تعریف شده است که گویی به zero from اشاره دارند، این مطلب از چه منبعی برگرفته شده است؟
- در صفحه ۷۳ کتاب به root اشاره شده است، و در صفحه ۸۱ به base، در حالی که به تفاوت این دو اشاره‌ای نشده است.
- در صفحه ۸۲ شماره ۳، اشاره کرده‌اند که در زبان فارسی infix وجود دارد، در حالی که در این مورد توافق وجود ندارد، حداقل باید به این نکته اشاره شود و منبع آن نیز بیان شود.
- در همان صفحه (۸۲) در تعریف inflectional affixes بهتر است اشاره شود که affix ها، meaning را هم عوض نمی‌کنند.
- در صفحه ۸۶ آیا idiomatic expressions هم یکی از فرایندهای واژه‌سازی است؟ در مثال‌های این قسمت هم idiom هست و هم proverb در حالی که به آن اشاره‌ای نشده است.

کلیات زبان‌شناسی ۷۷

- صفحه ۸۶ در تعریف blending کمی توضیح بیشتر لازم است تا تفاوت آن با compounding روشن شود.
- در صفحه ۸۷ در تعریف clipping اشاره به این که صورت کوتاه شده function و meaning یکسان با صورت کوتاه نشده دارد ضروری است.
- در صفحه ۸۹ در تعریف conversion بهتر بود word class را توضیح می‌دادند.
- در صفحه ۹۲ پاراگراف دوم بهتر بود که معنای gl and fl را هم بازگو می‌کردند.
- در صفحه ۹۳ از عنوان to sum up استفاده شده است، در حالی که در صفحه ۴۴ و ۲۸ از واژه summary استفاده شده است و در سایر موارد اصلاً summary نوشته نشده است. بهتر است این موارد یکدست شود.
- در فصل ۹ مبنای تقسیم‌بندی A, B, ... مشخص نیست.
- در صفحه ۹۸ شماره ۱ بهتر بود که تعریف روشنی برای prescriptive و descriptive ارائه شود.
- در تقسیم‌بندی و شماره‌گذاری صفحه‌های ۹۸ و ۹۹ به نظر می‌رسد شماره ۲ در واقع زیر بخش شماره ۱ است.
- در صفحه ۱۰۰ باز هم مطالب صفحه‌های ۲۱، ۸ و ۴۰ تکرار شده است. همچنین مبحث مطرح شده در صفحه ۱۰۱ نیز تکراری است.
- در صفحه ۱۰۵ بخش ۲ و ۳ کمی بیشتر توضیح لازم دارد. بهتر است که نویسندگان محترم به transitive و intransitive verbs هم اشاره کنند.
- در بخش ۳ صفحه ۱۰۵ نویسندگان نمودار مثال مطرح شده را کشیده است در حالی که برای بخش ۲ این کار را نکرده است. بهتر بود برای بخش ۲ هم نمودار ارائه شود.
- فصل ۱۱ به ارزیابی structuralism پرداخته است، بهتر است ارزیابی یک نظریه یک فصل را به خود اختصاص ندهد، همچنان که در صفحه ۹۸ نویسندگان ارزیابی را در پایان فصل آورده است.

۷۸ نقدنامه کتب و متون زبان‌شناسی

- در صفحه ۱۱۰ در خط سوم نویسنده به دو نظریه mechanistic و mentalistic اشاره کرده است اما در پاراگراف دوم همان صفحه در توضیح نظریه دوم به materialistic اشاره کرده است و mechanistic را در پرانتز آورده است که بهتر است جای این دو بر عکس شود.
- در صفحه ۱۱۱ اصطلاح taxonomic تخصصی است در حالی که نه توضیح داده شده است و نه bold شده است.
- در بسیاری از نقل قول‌ها از اشخاص یا کتاب خاصی اصطلاح‌هایی وجود دارند که موجب گیج شدن خواننده می‌شوند زیرا توضیحات قبل و بعد از این نقل قول‌ها یا تعاریف اصطلاح‌ها ارائه نشده است. مانند نقل قول‌های صفحه‌های ۱۱۱ و ۱۱۲ و ۱۱۴.
- بهتر است پاراگراف‌بندی صفحه ۱۱۴ تغییر کند (پاراگراف اول و دوم)
- در صفحه‌های ۱۰، ۱۱۳، ۱۱۲ و ۱۱۴ به deep and surface structure اشاره شده است حال آن‌که تعریف این اصطلاح‌ها در صفحه ۱۱۵ ارائه شده است.
- در صفحه ۱۱۵ پاراگراف دوم به انواع subject اشاره می‌کند. این مبحث نیاز به توضیح بیشتر دارد تا تدریس آن برای مدرس و یادگیری آن برای دانشجویان ساده‌تر شود.
- در فصل یازده برای مطرح کردن نقاط قوت از شماره‌گذاری استفاده شده است ولی برای نقاط ضعف فقط از عنوان استفاده کرده است که این امر ارتباط بین این دو بخش را کم رنگ کرده است.
- در صفحه ۱۱۷ خط دوم بخش structuralists fail to deal with paraphrase تعریفی که از paraphrase ارائه شده است دقیق نیست، زیرا بر اساس این تعریف جمله سؤالی و صورت خبری یک جمله هم paraphrase هستند چون deep structure یکسان دارند.
- در صفحه ۱۱۹ بهتر است اول تعریف phrase structure ارائه شود و بعد rule مطرح شوند.

کلیات زبان‌شناسی ۷۹

- در صفحه ۱۱۹ شماره ۵ بند a به عنوان مثال boy آورده شده است حال آن‌که باید به اسم خاص مانند John اشاره می‌شد که نیاز به حرف تعریف ندارد. ارائه مطالب در شماره های ۴ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸ موجب پیچیده شدن مبحث شده است.
- در صفحه ۱۲۱ پاراگراف دوم تکراری و غیر ضروری است. این جمله در خط بعدی نقض می‌شود. زیرا در این دستور فقط از phrase structure rules استفاده نمی‌شود.
- صفحه ۱۲۳ پاراگراف بعد از نمودارها خط سوم can not به هم چسبیده نوشته شده است.
- بهتر است در پاراگراف‌بندی صفحه ۱۲۵ تجدید نظر صورت گیرد.
- بخشی از مطالب ۱۲۵ تکرار مطالب ۱۱۶ است در حالی که ضروری نیست.
- در پاراگراف پنجم صفحه ۱۲۵ از واژه powerful برای بیان یک نکته منفی استفاده کرده است که کمی گیج‌کننده است.
- فصل سیزده در صفحه ۱۲۷ با تکرار مطالب مطرح شده در فصل‌های قبل شروع می‌شود در صورتی که می‌توان فصل را به گونه‌ای آغاز کرد که دنباله مطالب پیشین باشد.
- در صفحه ۱۲۸ برای اشاره به rule از اعداد استفاده شده است که با توجه به این‌که rule در صفحات پیشین مطرح شده‌اند، این شیوه اشاره پیاپی به اعداد موجب پیچیده شدن می‌شود.
- در صفحه ۱۳۱ دوباره دربارهٔ deep and surface structure توضیح داده شده است و عنوان بخش هم deep and surface structure re-visited است که چندان مناسب نیست. شاید بهتر بود که با استفاده از این مطالب و مطالب صفحه ۱۱۵ یک تعریف جامع و واحد ارائه می‌شد.
- تعاریف ارائه شده در صفحه ۱۳۳ با عنوان node and path می‌توانست زودتر ارائه شود.

۸۰ نقدنامه کتب و متون زبان‌شناسی

- در صفحه ۱۳۴ در نمودار از Aux استفاده می‌شود که توضیح آن به بخش‌های بعد موکول شده است که باز هم موجب پیچیدگی مطلب شده است.
- در صفحه ۱۳۴ در پاراگراف چهارم به attached question اشاره شده است ولی فقط imperative transformation نشان داده شده است.
- در صفحه ۱۳۶ بهتر است که اصطلاح dative توضیح داده شود. در صفحه ۹۹ هم به این اصطلاح اشاره شده است، البته فقط با استفاده از یک مثال و گفته شده است که این اصطلاحات برای زبان انگلیسی چندان مناسب نیست.
- در صفحه ۱۳۸ در توضیح بخش verbal sequences در خط اول به (12) rule بخش پیش ارجاع داده شده است، بهتر است که شماره صفحه هم بیان شود.
- مبنای شماره‌گذاری از صفحه ۱۳۸ تا ۱۴۳ مشخص نیست. در بعضی موارد به rule اشاره دارند و در مواردی به مثال و در مواردی به نمودار.
- در فصل ۱۵ semantic component تعریف نشده است و به طور کلی ساخته شدن deep structure خیلی مختصر و سطحی توضیح داده شده است. راجع به lexicon هم توضیح بیشتر به نظر مناسب می‌رسد.
- در صفحه ۱۵۵ هم شماره‌گذاری‌ها مبنای مشخصی ندارد.
- در صفحه ۱۵۵ پاراگراف زیر نمودار (۳) اشتباه تایپی دارد. Intrace باید به instance تبدیل شود.
- توضیحات فصل ۱۶ در بیشتر موارد برای افرادی مناسب است که با این نظریه و اصطلاحات آن آشنایی دارند. برای فردی که برای اولین بار با این اصطلاحات آشنا می‌شود توضیحات بسیار خلاصه است.
- در صفحه ۱۸۳ به فرق cohesion and coherence اشاره نشده است.
- فصل pragmatics خیلی کوتاه است.
- اما در خصوص منابع:
 - ✓ در صفحه ۴۹ در پانویشت ۱ منبع ناقص نوشته شده است.
 - ✓ همان صفحه پانویشت ۲ در منابع پایانی نیست.

کلیات زبان‌شناسی ۸۱

- ✓ صفحه ۹۲ پانویشت ۱ و ۲ در پایان نیامده است. پانویشت ۲ ناقص است.
- ✓ منابع صفحه ۱۱۱ در پایان نیستند.
- ✓ منابع صفحه ۱۱۲ در پایان نیستند و منبع شماره ۲ در این صفحه کامل نیست.
- ✓ منبع ۱۱۳ در پایان نیست.
- ✓ منبع ۱۱۴ شماره ۱ کامل نیست. شماره ۲ در پایان نیست. شماره ۳ در پایان هست ولی کامل نیست.
- ✓ منبع صفحه ۱۱۵ در صفحه ۱۱۴ نیز آورده شده است.
- ✓ منبع صفحه ۱۸۲ در پایان نیست در پانویشت هم کامل نیست.
- ✓ منبع صفحه ۱۸۳ در منبع پایانی نیست.
- ✓ منبع ۱۸۷ در پایان هم آورده شده است ولی نام مقاله در پانویشت و در پایان با هم همخوانی ندارد. در پانویشت logic and conversation است و در پایان topic and conversation.
- ✓ منبع صفحه ۱۹۰ در پایان نیست.